

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Програма навчальної дисципліни
для студентів I курсу першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальностей 293 «Міжнародне
право»

Мова української юриспруденції: плани практичних занять і практичні завдання для студентів I курсу першого (бакалаврського) рівня галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальностей 293 «Міжнародне право»
. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022.

Рекомендовано до видання кафедрою культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 10 від 10.06.2022)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

1. Культура як суспільне явище

Осмислення явища культури в різні історичні часи. Культура як суспільне явище. Визначення культури. Культура і природа, культура і цивілізація. Суб'єкт, структура, функції, принципи типологізації культури. Субкультура і контркультура. Правова субкультура в системі української культури.

Світова і національна культура. Національна ідея та мова в системі національної культури. Традиції, новації, спадкоємність.

2. Особливості української культури

Чинники становлення та еволюції української національної культури: природно-географічний, соціально-історичний. Архетипи українців як фундамент менталітету. Особливості менталітету українців. Українська мова як чинник ідентифікації нації. Українська національна ідея: сутність та історія формування. Особливості української культури

3. Прадавні та давні культури на теренах України.

Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

Характеристика первісної культури. Полілог культур на теренах України: трипільська, кіммерійська, скіфська, сарматська, антична культури. Особливості культури давніх слов'ян.

Особливості середньовічного типу культури. Християнізація як визначальний чинник формування середньовічного типу культури в Київській Русі. Культурний діалог із Візантією та Західною Європою. Особливості культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства як

середньовічного типу культури. Пам'ятки культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

4. Культура України XIV – 1 пол. XVII ст.

Європейська культурна парадигма часів Відродження та Реформації. Умови розвитку української культури XIV-1 пол. XVII ст.

Ідеї Ренесансу і Реформації в українській культурі. Процес духовної консолідації української спільноти. Культурні осередки: братства, церква, освітні заклади. Формування системи освіти. Книгодрукування. Діячі культури України XIV - 1 пол. XVII ст. Українське мистецтво XIV - 1 пол. XVII ст.

5. Українська культура 2 пол. XVII – XVIII ст.

Специфіка втілення європейської культурної парадигми XVII - XVIII ст. в українській культурі. Різнострамованість культурних орієнтирів в Україні. Феномен українського бароко. Активізація процесів націотворення та доля української мови. Система освіти як осередок національного начала. Просвітницькі ідеї в контексті української культури. Діячі культури України 2 пол. XVII – XVIII ст. Художня панорама України 2 пол. XVII – XVIII ст.

6. XIX ст. в історії української культури

Особливості української культури XIX ст. та світовий культурний процес. Проблеми національної самоідентифікації, національної еліти, ідеї національного самоствердження українського народу.

Розмаїття напрямів діяльності української інтелігенції. Революційні ідеї в контексті процесу національної самоідентифікації. Лінгвоцентризм і проблеми буття української мови у вітчизняному культурному просторі XIX ст. Система освіти та розвиток науки в Україні. Розквіт національного

мистецтва в XIX ст. Меценатство. Діячі культури України XIX ст. у світовому та національному культурному просторах.

7. Українська культура XX ст.

Основні проблеми світової культури XX ст. Модернізм і постмодернізм як світоглядні настанови XX ст.

Актуалізація національного начала та піднесення значущості української мови в культурі УНР, Директорії та Гетьманату.

Проблема збереження національно-культурної ідентичності в УРСР: «розстріляне відродження», Голодомор, лінгвоцид, доля української інтелігенції. Шістдесятництво та дисидентство в Україні. Українська культура часів «перебудови» в СРСР. Система освіти та розвиток науки в УРСР. Українське мистецтво XX ст.

8. Українська культура кін. XX ст. – поч. XXI ст.

Основні тенденції та проблеми духовного життя України на межі XX ст. – поч. XXI ст. Національний та глобалізаційний напрями в сучасній вітчизняній культурі. Роль української діаспори у вітчизняних культурних процесах.

Розвиток освіти, науки, культурно-освітньої роботи, засобів масової інформації та комунікації. Сучасні тенденції в українському мистецтві. Мова як фактор національної ідентичності. Мовна ситуація в Україні. Мова у професійній діяльності юриста.

Взаємовплив розвитку української культури і права України на межі XX ст. – поч. XXI ст.